

lige Afstemning. Netop det, der skal karakterisere det fri Valg, styrkes og hævdes igennem den offentlige Afstemning, men svækkes og nedbrydes igennem den hemmelige.“ — Saaledes var i mange, og jeg tror nok jeg tør sige, i de fleste Venstrømænds Øjne Stillingen over for hemmelig Afstemning den Gang.

Saa hvilede Sagen, indtil den blev tagen op af Leth og Ole Christensen i 1887—88, og da havde Stillingen forandret sig noget. Sagen var, at vi den Gang stode midt i den skarpe, politiske Kamp. Vi havde ved flere Valg haft foreliggende stærke Klager over uhyggeligt Valgtryk rundt omkring, særlig paa Godserne, og der var da, som ganske naturligt var, her i Tinget en stærk Forbitrelse mod dette modbydelige Valgtryk. Saa var der adskillige, som skiftede Standpunkt, deriblandt Berg. De gik ind paa Tanken om hemmelig Afstemning, ikke fordi de i og for sig fandt denne rigtig, men fordi de mente deri at have et Middel mod Valgtryk. Naar det var Tilfældet, stod man altsaa over for to Onder: den hemmelige Afstemning og Valgtryk, og saa maatte man som i saa mange Tilfælde vælge det mindre Onde. Jeg gik selv med dertil. Men jeg maa tilstaa, at for mig stod det som meget tvivlsomt, hvilket Onde der var det største. det at faa Landet fyldt med Valgtryk fra oven og fra neden og det at faa Landet fyldt med Forstillelse og Løgn rundt omkring. Det er ikke let at vælge mellem disse to Onder, men naar man stod saadan, som vi gjorde den Gang, var det ret naturligt, at man tænkte: Lad os forsøge med hemmelig Afstemning, det kan jo være, den er et Middel mod Valgtryk! Men jo mere jeg har tænkt over Sagen — den er jo aldrig rigtig for Alvor bleven drøftet her, men vi have vel alle sammen i de Aar, den har staaet paa Dagsordenen, tænkt en Del over den — jo mere er jeg kommen til det, at man lever i en Illusion, naar man tror, at man i Virkeligheden ad den Vej kan ramme Valgtrykket alvorlig. Der er saaledes een Form for Valgtryk, man slet ikke kan ramme paa denne Maade og det er en Form, som vel endda er den hyppigste, den, at man forhindrer Folk i at komme til Valg og afgive deres Stemme. Dette Valgtryk berøres jo ikke heraf. En anden Form for Valgtryk er dette, hvorved man berører Folk deres Skillinger, deres Arbejde, for at tvinge dem og andre ligestillede til at stemme i den Retning, man ønsker. Denne Form anvendes væsentligst fra to Sider: fra Gods-

ejere, Fabrikanter og større Arbejdsgivere paa den ene Side og fra Arbejdere mod deres Kammerater og mod Detailhandlere og andre, som ere afhængige af dem, til den anden Side. Dette Valgtryk tror jeg heller ikke, man ad denne Vej kan forhindre. Thi man vil for det første i mange Tilfælde kunne regne sig til, hvorledes Folk have stemt. I smaa Kommuner, hvor der ikke er mere end 2—3—400 Vælgere, vil man næsten altid kunne regne ud, hvorledes de enkelte have stemt, idet de forskellige Partier: Højre, Venstre, Socialdemokrater, og hvad de hedde, altid ville kende deres sikre Folk; og naar de saa kende Udfaldet af Afstemningen, hvor mange Stemmer der er afgivet til de forskellige Sider, ville de med det Personalkendskab, man har i en saadan Kommune, let kunne udfinde, hvorledes de enkelte have stemt. Jeg indrømmer, at jo større Kommunerne ere, desto vanskeligere bliver det. I Købstadkommunerne og her i København vil man ikke saaledes kunne finde, hvorledes Folk have stemt, og vilde man paa Landet sikre sig imod, at man fik det at vide, blev der sikkert ikke andet for at gøre end at lade Konvolutterne fra alle Kommuner komme sammen i en stor Kasse; thi saa vilde det maaske blive umuligt at se, hvordan de enkelte havde stemt. Men her kommer netop efter min Mening den store Misforstaaelse. Man lever i den Forestilling, at Valgtryk kun kan finde Sted, naar den vedkommende bestemt ved, hvorledes en Mand har stemt. Jeg tror, det er en ren Misforstaaelse. Valgtryk er noget, der kun bruges, naar Sindene ere i stærkt Oprør, naar Fanatismen raader til den ene eller den anden Side eller til begge Sider paa en Gang, og da tror jeg, man akkurat lige saa godt vil kunne bruge Valgtryk, naar man har en grundet Formodning om, at den eller den har stemt paa en Maade, man ikke ønsker, som naar man har Vished for, at han har gjort det. Fanatiske Mennesker spørge ikke om den juridiske Sikkerhed i et saadant Øjeblik. De lade sig lede af deres Følelser, og deres Følelser ville netop blive saa meget hidsigere, naar man har hemmelig Afstemning. Ville de Herrer tænke dem en større Arbejdsgiver, der har nogle Folk, som han er ganske sikker paa i Virkeligheden ville stemme en anden Vej, end han ønsker. Han søger at holde dem hjemme, men de gaa til Valg. Han bliver vred, fanatisk, som han er. Han kan sige sig selv, hvordan de have stemt, han tror i hvert Fald, de have stemt i en